Tady je Matěj Skalický a tohle je Vinohradzká 12.
Instantní zloch, fascinace, vraždami, obsese zločinem, true crime, obrovský fenomén, máte to taky rádi a zajímá vás proč vás tak true crime podkásty nebo serialy baví.
Vý, pový, vysvětlí, etopet a psychoterapeut Andrej Drbohlav z institutu behavijorálních studií Ipsaro.
Dnes je středa 9. srpna.
Dobrý den, vítejte u nás ve Vinohradzké 12.
Dobrý den, děkuju za pozvání.
Já jsem se díval před časem už je to pár týdnu na svůj oblíbený film.
Imenuje se Zodiak o seriovem brahovy, Zodiakovy ze spojených států, který buch věsly někdy vůbec egzistoval, jak se teď o tom tak trochu spekuluje, prostě se nikdy nezistilo, kdo to byl.
Kadykaturista San Francisco Chronicle, Novin, Robert Graysmith, po něm pátral hodně a je vyobrazen i v tom filmu.
A mluvíme nebo můžeme se bavit až o takové obsesy tím, co ten seriový vrach dělal. Je to běžné? Jak si to vysvětluje, takže mu přijdou ty vraždy návykové?
No vezmuly to ze široka, tak to, že se člověk dovede pro něco, jako zapálit a to takovým způsobem, že se mu začne třeba rozpadat i život kolem něj.
Začnou se měnit jeho postoje a hodnoty. To můžeme vidět u mnoha různých zápalů, když to tak řeknu, kterým dovede člověk podlehnout.
A tohle není výmka. Vemte si třeba i takový štěchovický poklatať, jsme třeba v našich krajinách a podobně je prostě různá, tajemná, provokující témata dovedou některé jedince uchvátit, uhranout a zapálit až natolik, že spřetrhají všechny vazby.
A to byl ostatně i případ toho letoho konkrétního karikaturisty, kterého popisujete, známého.
Já myslím, že se mům právě rozpadla rodina, respekt je ho žená od něj odešla tak dále, protože nedělal nic jiného, než roky pátral potom seriovem v Rahově.
Ano, ty příběhy bývají velmi podobné, v podstatě je to forma takové, jako velmi negativní až patologické dysociace takového odtržení.
Ten člověk je pohlcen, vlastně svým nějakými představami, fantaziemi, přesvědšením, že právě on bude tím, kdo třeba nechá náhlédnou do něčeho velmi tajemného odhalí něco.
Velmi zajímového, dobudé ten malý kouk se, který ještě nebyl hnikým třeba objeven, takže to je něco, co vzniká v mnoha různých oblastech a tahle tá část kriminalistiky nenivímkou.
No ale zrovna u této části kriminalistiky u Vrašť, je to, a já to slovo teda nemám rád, ale je to normální?
Ano, svého druhu to vlastně jako normální je, protože, jako ono, samo osobi hej je diskutabilní slovo, co je normální a co je normální.
No právě.
To je velmi jako pohyblivá línie v písku, s každým přílivem se prostě posunu vši někam nám a podobně, ale pokud to máme vnímat a vůbec použí to slovo, takhle tak to, že je to normální nám ukazuje čas.
Ukazuje nám to zejména na kauzách 50, 70, 100 let zpátky. Řekl bych, že je možná nejvíraznější ve svém počátku, v kauze Jacka Rozparovače,
ve které se objevilo obrovské množství lidí různého věku intelektu, bonity, kteří opravdu jako zapáleně do slova opouštili své rodiny, své domové a své zaměstnání v přesvětění,
že oni odhalí toho pachateleteří ve vajčeplu za rozbřesku. Brutálným způsobem zavraždil řadu prostitutek.

Je to jako zlediska psychopatilogie něco svým dílem, co bychom mohli nazvat jako herostratů v kompleks.
Jeho taková jako náhlá touhá v splanutí, která v sobě nese i to silné nutkání.
Neskoli je tu obsesiteroste popisoval přesvětění, že člověk se může něčím proslaviť, něčím na chvíle být zajímavý.
Něčím, co nikdo jiný nemůže odhalit, něco, co on objeví právě.
Taková prostě objevitelská, ale opravdu jako patologická touhá.
Dobře, a teď je tedy tu patologickou touhu zkusme trochu transformovat do něčeho nevinějšího, totiž do sledování, nebo poslouchání, nebo čtení si o těch zločinech.
Protože v tom nejenom češi našli velké zalíbení.
To je, a znovu to použív, normální, že nás to baví.
No je potřeba trochu specifikovat tu míru, tu hranice toho.
To, že to člověka baví dívat se i na temné, strašidilné a různé jiné příběhy,
ať už fiktivní a nebo realné, je součástí určité lidské přerozenosti a lidské hochování.
Je to součástí dojisté míry i jisté závislosti na vlastních vnitřních biochemických procesech,
protože v podstatě ve chvíli, kdy prožíváme takové to vnitřní rozvybrování,
v té neistotě, kdo je pachatelem, jak blízko to je, jak hodně to je realné,
jak blízka je ta realita, které se v ten příběh odehrálo dži skutečný nebo fiktivní tomu prostřidil,
kterém pocházíme tím vším rozíždíme v těle obrovské mnoství velmi výrazných procesů,
které začínají v různých částech těla a po nejvíce v trávícím traktu a boužlivě pak ukončují svou činnost mozku,
v podobě endorfenu, neurotransmitteru.
Některé neurotransmittery nás vybudí, aktivizují,
některé začnou boužlivě v nás odehrávat stresovou reakci,
některé naopak přinášijí podcity libé.
A to, že se člověk velmi z obecněně, když to vezmu teď z velké šíře,
abychom se dopátrali v té odpovědi k něčemu smyslu plnému a ušímu,
zajímá o tyhle temné věci je v podstatě takový vnitřní biochemický trénink,
takové připravenosti na možné vlastní ohrožení.
My už dnes postatě nežijeme paradoksně takové životy,
které by byly vystavené extrémnímu blízkému ohrožení.
Ono to zní jako zvláštně, pokud je teda třeba,
nevím, úprostřed džakarty, ale ta rizika nejsou tak veliká.
Člověk potřebuje prostě trénovat tu svou vnitřní šelmu,
tu svou predatorní vnitřní složku,
a trénuje její mnoha různými způsoby a mimo jiné i tím,
že si určité podoby takového jako instantního strachu nebo zla.
Myšlenu používám to slovo instantní,
jakože tu témnotu na chvíli zaliěte horkou vodou,
skonzumujete a zasejdete do svého klidu a do svého pohody.
To znamenám ne v tom blízkém doteku,
to je nějaké témnotě, to je reality.
Tak je to takové jako vnitřní,
opravdu jako rozbouření, následně uklidnění

a je to ponivíce biochimický proces.
Ale vaše otázka směřevala obávám se trošku někam jinám?
No ne, tak abyste hlavně začal,
že se musíme bavit o té míře.
Tak ohledání té míry, to je přeci hrozně složité, ne?
Tohle jání té míry je samozřejmě veľmi složité
a možná pro začátek se hodí hříci,
takové jako otřepané, ale veľmi důležité zdílení,
že vlastně všechno je o míře,
že všechno se dá přehánět až do úplného extrému.
A může to být sledování trů krajem seriálu,
o který budeme hovořit dnes,
až třeba zahradničení někdo na halupě.
Všechno lze přetánu do extrému,
který začíná ovlivňovat realitu toho člověka v nímání,
vztahy třeba s ostatním a podobně.
Takže ta norma respektive ty hranice jsou důležité.
Tak a teď ta pojinta.
Sou lidé, kteří se obklopují temnotou
skutečných zločinů, nebo i fiktivních zločinů,
různých kriminálek,
pro takové drobné rozrušení,
drobné vytržení ze své vlastní,
třeba příleč poklidné až stereotypní reality,
tím, že odsměrují, odsunou,
přesměrují svou dělou fantazí
prostě na chvíličku i jiným směrem.
V takovém případě je to,
pokud to dávkování je rozumné,
a když to tak řeknou,
tak je to v postatě zcela v normě a v pohrádku.
Dokonce myslím, že v mnoha ohledech
je to sebezáchovné,
že to určitují jako pořádek a očištění se.
Jo v nášení jiných obsahů,
než se kterými se potkáváte
takové podráždění se,
přemýšlení, kladení otáze,
kto činí člověka rozhodně nejvíce,
racionálně aktivním
a tenhle obsah sebo přináší tu emoční složkotražení.
To znamená jednou týdne takový trénink,
nebezpečí, které si tak jako naordinuje
doma večer v 8 na Netflixu

nebo na HBO Max, tak to je v pořádku.
Týdne čtyři krát za měsíc.
Řekl bych velmi zjednodušeně nechtěji
jakoby generalizovat, ale v takovéhle četnosti
je to jako úplně v pořádku.
Ale pak jsou jako mnozí další.
Řeknu to tak jako
spotřebytyle a konzumenti
toho instantního zla,
který už mohou mít
ať už to množství dávkování,
velikozdávek, nebo obecně tu četnost
výrazně někde jinde.
To jsou lidé, který jsou
třeba naprosto jako fascinování
zločinem.
Vnitřně třeba dovedou
přiznávat i kolikrát
v psychoterapii,
že si představují ve svojeb dělé fantazí,
jak sami jsou třeba zločincem,
jak sami páchají nějaké zlo.
Někteří dokonce i
přiznají v té terapii,
že se dopuští velmi
drobných malých přečinů.
Vůči zákonům třeba tím,
že někde něco odcízí v obchodě
jenom proto, aby měli dotek
tím rozrušením.
A očeté překračování
pravidel.
Pro jiné lidi může být
ta temnota a to vyprávin těch příběhu
jako vzrušující,
v postatě uspokojující
jejich vlastní, mnohdy třeba patologické
až sadistické fantazie.
Pro jinou skupinu lidí
zase může být sledování
podobného obsahu,
v postatě jedním z takových,
řekněme, trochu více
vlastní lenosti a prokrastinace.

Někteří prostě konzumují
kde co, co kde na ně bliká,
co k nim promlouvá.
No a ta temnota je pro ně
ještě zajímavější.
No a pak se můžeme setkat
třeba i s jedním z nejty
pičtějších vysvětlení, které ale
rozhodně minimálně já nechci
generalizovat a jednoduše
s ním odpověď na vaší otázku.
A to je velmi známý
výskum Lizzy Court
Lerové z roku 2011
se zaměřovala na
vysloveně takové ty trů
krajmu pohřady, ale nejenom
ty audiovisuální, ale i v podobě
tedy těštěné v podobě literatury.
A vzjistila to,
že se zvyšujícím se počtem
a potřebou
konzumovat, sledovat, pozorovat
a slyšet tyto příběhy.
Takže s tím velmi významě koreluje
také vnitřní strach těchto
vlastních posluchačů
a čtenářů o to,
co mohou zažít ve své realitě.
Tedy velmi zjednodušeně a jinak řečeno
přišla na to,
že častíšími uživately
a třeba i nadlimetními uživately
těch medí a informací,
které popisujou lidskou temnotu,
častější zpíšejité realné příběhy
jsou lidé, kteří se prostě
a jednoduše bojí.
Bojí se ve svém prostředí, bojí se o to,
co by se jí mi mohlo stát,
jaká rizika má,
a co je zvláštní
na tohle to navázala celá řada
dalších výzkumu,

která poukázala na to,
že čím častíší a čím vyšší je
sledovanost, různých třeba trůkrém
po řadu a podobně,
tím vyšší je také
přesvětění těch posluchačů
a čtenářů,
že by měli výrazně přitvrzovat tresty.
Ale co je ještě také zajímavé
z tého behivrálního hlediska,
že čím více lidé sledují
třeba realné,
tak tím méně
důvěřují soudnímu
zajímena trestně soudnímu systému
a pakli, že v té dané oblasti
už je těch podkástů
velké množství a to obsahu hodně,
tak začínají lidé pochybovat
i osamotné kriminalistické práci.
Myše třeba telské policyjní práci.
A to už jsou,
a to už jsou zajímavé ještě
behivrální fenemény.
Ukazující naučité rizikové, ale faktory tedy.
Takové faktory obávám se,
že ale ne ty nejzásadnější stále ještě.
Počkejte, jaké jsou ty nejzásadnější?
Ty nejzásadnější faktory
jsou v tom,
že čím více obklopujeme zlem.
Čím více máme potřebu
ho konzumovat a nahlížet
ho v co možná
nejpodobnějších odstínech
a valérech toho,
jak se odehrálo realně.
Tím se obecně stáváme lignavější
k tomu to zlo
své realitě odhalit,
postřehnout, věnovat mu pozornost
a zasáhnout.
Že nám ze všetní?
Dojisté míry, jako ze všetní

a upírá trošku paradoksně
od vahu.
Já nevím, jestli jste někdy zažil na ulici
nějaký útok na někoho
nebo nějaké bezpráví
na někem činené
nebo nějakou agresie a podobně.
Kromě toho, že člověk nepochybně
v tu chvíli zápolí vnitřně s tím
jestli mám zasáhnout
jestli tím naryskuje
jestli tím neohrozí tu obět ještě víc
jestli by měl utédc, to je naprosto všechno
přerozné, to všechno jsou vysíjí
s nejtypičtějšími reakcemi,
které máme ve stresových situacích
které jsou mimo chodem z velké části
také biochemecky podmíjené.
Ale co je zajímavé z toho běhrálního hlediska
v tu chvíli také pozorovat,
jak podobné výjevy
přilákají velkou pozornost lidí
ale relativně malou aktivitu
těch lidí a potřebů zasáhnout
tedy jsou pozorovately
ale vstoupy do toho nechtějí
to je ta už určitej
ten jako zvyk když to tak řeknu
i když to není úplně správné slovo
na to požívat tu témnotu
vlastně jenom v té instantní podobě
a nepřipravanost na to
být s ní v kontaktu
jako reálně.
Je toto drama pro tu to chvíli, ale já bych rád potom
za těch patrátc minut až to skončí odešela
nic mi nestalo.
To je jeden z těch zásedních faktorů
a dopovím s dovolením ještě
druhý a to je druhý faktor, který
já pozoruju a teď tady nechci mluvit
jako ústy
všeobecnými jako ústy vědy
jeho teď promulovám spíše jako pohledem

sebe třeba jako terepouta
že si všímám, že čím více
třeba i ta dnešní generace
těch mladých je
masírovaná obrovským množstvím
jako témnoty, zlá a vražt
Ostatně různé mediální
sáhle analízeje ze spojených států
ukazují na to, že ještě drívé
k příkladů v USA
než děti dosáhnou 12 let
tak už vidí deset tisíc jednotlivých
vražt v medích
Já tím chci říct, že čím více
jsou vlastně teda generace je
masírovaná vše mi možnými
podobami útočnosti
vidírání stolkingů, zneužívání
a tak dále
tím jmé nejsou schopni paradoksně
v té realitě Čelid
je relativně jako malým
turbulencím vlastních životů
To je vlastně hrozně zvláštní
že se dovedou opravdu úzkostně
a depresivně bortit
z relativně malých a blízkých
věcí ve svém okolí
ale dovedou sledovat bezbřehe
a velmi barevně znázorněné
zlo a konzumovat ho
doslova skoro jako bez emoci
Počkajte, jak si vysvědlete tenhle paradoks
Tohle to je zvláštní
a nevystačíme si z jednou odpovědí
protože to bychom otevřili téma úplně jiné
než je téma našeho dnešního setkání
a to je téma
řekl bych nějaké takové psychické odolnosti
současné generace
musel bychom se bavit také o tom, které a odkud
a bychom to specifikovali
ale dovedlo by nás to určitě
jako k mnoha zajímavým věcem

které jsou vysíjí
s menší porcí času trávenou
mezi blízkými,
mezi vrstevník a mezi lidmi
s výšší porcí času trávenou
v kiberprostoru
poslechkem odkástů
musel bychom se zaměřit na to, jak se
proměňuje lidská komunikace
jak se skracuje
jako vnitřní stavbu
a výstavbu smysl
toho, jaké okoly vzdělení
Mně zajímala ještě jedna věc
protože jsme se točili na začátku zajímená
hlavně kolem té míry
než bych z vás chtěl loudit
přesné nějaké číslo
byť jsem tu už jedno nadhodil
a vy jste tak jako řek, že by jste to nerad generalizoval
ale dobře souhlasíte
tak přeci jen je to návykové
můžu na něm být závislý
a jak tu závislost případně odhalit
Na trů krajmu nepochybně můžete být závislý
protože nepochybně závislý
můžete být vlastně jako na
na ledzčem
zvláště na ledzčem, co je
audiovisuálně opojné
co vás zaměstná
co vás vnitřně rozruší
to znamená závislost na tomu, že být
a já kdy jsem přetím meneval
ty určité skupené těch
konzumentů
tak jsme ještě nedoputovali k těm patologickým
které mají potřebu
opravdu být nepřetržitě tím oklopeně
až k těm, kteří mají potřebu
to prožívat
To byl můj záměr, ktomu se tak trošku
doposnout závěm
protože oni jsou jako velmi řekl bych

když mají potřebu nejento
pozerovat a sledovat ale být součástí
to znamená ne být pachately
ale prožívat to co
prožívala obyď nebo pachatel
Já teď nebudu úplně konkrétně
ale i v Čechách máme takové skupiny
lidí, kteří se takhle
potkávají o víkendech
a se hrávají se opravdu
ve velmi široké
barevnosti
skutečné kriminalní činy
z české kriminalistiky
to jako role
vyšetřovatelů, obětí pachatelů
přibuzných a podobně
a stráví spolu třeba dva-tři dny
tím, že si se hrávají tu realitu
a to je to, co minimálně
já vím, že probíhá jako v Čechách
ale ještě o trochu lépe
paradoxně vím, jak to probíhá v Americe
a tamto má ještě temnější podobu
kdy tě lidé opravdu takhle dovedou
se trváva dlouhé dny až týdny
aby se opravdu do těch osobností
jako vcítili plně
opravdu jako v oblasti
v oblasti patologie
takže závislí můžete být, ano, to
nesporně
Servisní psychotrapeutycká rada
na úplný závěr
jak si jí uvědomit?
Ono obecně jako problémem ve vškerých závislostí
je to, že ten člověk, který se stává
postupně závislím, tu hranice sám hrozezná
to je vlastně ta pohynta
kdy se dostané za tu mes, kdy už
se přestává jako držet, má poci,
že je všechno v pohodě
tohle rance vůčit, ládce
obsahu, myšlence

nebo čemu-koliv, jináčí mu
na čem je závislí
to znamená, tou záhranou brzdou
bývá z pravidla okolí
které může vysledovat, které může navést
které může s ním pohovořit
které může doporučit
třeba, jestli by si nechtěl
s tím popovídat a podobně
člověk sám o sobě to mnohdy chytí
až pozdě
pozdě, kdy ve chvíli, kdy už se
třeba hodně od reality
a jsme li od trů krajim
já už jsem kolikrátného rozhovory
s některými, třeba, ze čtenářů
mých knížek, kterými
otevřeně říkali, jakože
opravdu, jako nasávají úplně všechno
co se, kde ve světě objeví
ohledně vrahu a celé dny
jako čtou a sledují
a některé ty krvavé filmy
vidí jako 100 krát, 150 krát
a tady se mě, jakolikrát
jste to viděl, a já
jako letz, který ten film viděl
jako stěží jednou, protože
mě to prostě zjedno všechny fascinuje
já mám potřebu, teda závěrem dodat,
že Zodiaka mám si se rád, ale vidím ho taky jednou
za 3-4 roky, myslím, že to je jako
pohodě míra
a to máte pravdu, to je v pohodě míra
tak jo, tak já moc děkuju za tohle
velmi zajímavé povídání
děkuju vám za pozvání, jistí den
tohle už je všechno z Vinohradské 12
podkáztu českého rozhlasu
dnes s Andrém Drbohlavem
etopedem a psychotrapiutem
z institutu Bejavijorálních studii
Ipsaro, probrali jsme naši zálibu
v trů krajem seriálech, podkáztech,

kníhách, prostě v čemkoli
co se týká zločinu
pokud vás tenhle rozhovor
zaujál, tak budeme rádi, pokud
nám to dáte vědět, Vinohradská 12
má jednoduchý e-mail, Vinohradská 12
závináč rozhlas cz
ale jsme i na sociálních sítích
tak nám napište kvědně tam
na slišenou zítra